

Korten op onderwijs en wetenschap is dom

Kees Hoogerheide

De welvaart van Nederland is deels te danken aan goed onderwijs.

Maar in vergelijking met andere landen investeert ons land te weinig in deze sector. Tijd voor verandering.

Nederland wordt steeds dommer, dat is de bange conclusie als je het nieuws volgt. Vlaamse kinderen weten meer en spellen beter, zo blijkt uit een onderzoek onder 1700 kinderen in de leeftijd van 6 tot 16 jaar. Ook weten Nederlanders over het algemeen minder. 'Spelling en feitenkennis zijn duidelijk een probleem in het Nederlandse onderwijs', zegt onderzoeker Mark Schittekatte van de Universiteit Gent. Dan de Pabo's, daar lijkt het kommer en kwel, als er zich al studenten aanmelden dan zijn zij van een matige kwaliteit, zijn er relatief te weinig mannen en is er onvoldoende kennis van exacte vakken. Dat duizenden gemotiveerde mensen uit het bedrijfsleven het onderwijs niet inkomen en worden geweerd als buitenstaanders, dat zich elke dag duizenden leraren ziek melden en dat in het onderwijs vergaderen om regels te verzinnen en te evalueren soms belangrijker lijkt dan 'doen' is natuurlijk waar en dus moet het onderwijs ook naar zichzelf kijken. Maar de overheid is in essentie de hoofdschuldige als veroorzaker van dom Nederland. Deskundigen sturen de burger met een kluitje in het riet door te wijzen op hoe assertief, mondig en creatief onze jonge mensen zijn. Het adagium 'moet kunnen' lijkt in het Nederlandse onderwijs inmiddels meer te lijken op 'moet niet kunnen'. Iets kunnen, iets snappen, iets weten, dat is voor nerds. Daarom kan er ook bijna een miljard gulden (klinkt toch beter dan 358 miljoen euro) worden bezuinigd op hoger en universitair onderwijs. Althans, het lijkt er niet op dat de overheid nu eens en voor altijd kiest voor veel meer geld naar het onderwijs. Van de 340 miljoen extra tot 2006 weet dit kabinet nog niet eens de bestemming. Dit bedrag komt op jaarbasis neer op één duizendste procent extra van het bpp (het bruto binnenlands product), belachelijk weinig en onvoldoende om het onderwijs werkelijk beter te maken! Nederland besteedt verhoudingsgewijs minder geld aan onderwijs dan de ons omringende landen, dat is de harde werkelijkheid. Kort door de bocht; we bezuinigen op onderwijs om de Joint Strike Fighter, de uitbreiding van de Europese Unie en de infrastructurele wangedrochten als de Betuwelijn of straks de windmolenklucht mee te financieren. Daar zijn structureel miljarden voor vrijgemaakt en je bent wel een foute populist als je die keuzes tegen het licht wil houden. De rijkdom die Nederland, Europa en de Verenigde Staten hebben is vooral ontstaan door een goede basis: onderwijs. Bovendien zijn technologie, **innovatie** en wetenschap gestimuleerd en ontstond er een voorsprong op die landen waar deze zaken geen grote rol speelden of sterk werden afgeremd. Denk aan China dat tot 1100 ver voor lag op Europa maar daarna snel achterop raakte omdat wetenschap, **innovatie** en ontwikkeling werden geremd. Zo heeft de Arabische cultuur eveneens een achterstand opgelopen. Opmerkelijk is dat je nu juist in China en de Arabische landen een enorme ambitie ziet om die achterstand in te halen. Onderwijs, wetenschap, **innovatie** en technologische ontwikkeling zijn dus noodzakelijk voor het behoud van welvaart, welzijn en concurrentiepositie, maar ook om ecologische problemen te kunnen oplossen. Kinderen van nu moeten niet bang worden gemaakt voor de klimaatverandering. Zij moeten worden geïnformeerd over welke studies ze moeten volgen, bijvoorbeeld om ervoor te zorgen dat fossiele brandstoffen straks niet meer nodig zijn. De komende decennia kan en moet Nederland zichzelf en de wereld verder verbeteren, door investeringen in vooral grandioos goed onderwijs van peuter tot professor, wetenschapsbeoefening zonder bureaucratie en de stimulering van de ontwikkeling en toepassing van nieuwe technologie. Vooralsnog heeft onderwijs als geheel geen prioriteit bij de politiek en dus wordt Nederland dommer en staat onze ontwikkeling stil. Als het gaat om de keuze voor technische of exacte studies is de balans nog treuriger. Juist de beroepen en studierichtingen die er voor de ontwikkeling en het behoud van haar positie als modern en ontwikkeld land toe doen, worden massaal gemeden. Noch voor jonge kinderen, noch voor studenten aan de universiteiten zijn er voldoende geld, middelen en straks ook leraren om zich kwalitatief goed te kunnen vormen. De stimulering van wetenschapsbeoefening is misschien wel het meest ondergeschoven kindje in Den Haag. In maart 2002 sprak de EU af dat ieder land 3% van het bbp in research & development (lees: wetenschapsbeoefening) zou investeren. Nederland blijft in de afgelopen 10 jaar hangen op 2 à 2,5% en investeert dus per jaar vele honderden miljoenen te weinig. Als er iets is dat een maatschappij kan helpen bij het vinden van oplossingen voor problemen van vandaag en morgen is dat goed onderwijs en wetenschapsbeoefening. De alarmbel moet dus niet rinkelen omdat we nu bezuinigen, maar omdat we straks de mensen niet meer hebben die onze kinderen kunnen opleiden.